

AVIZ
referitor la proiectul de Lege privind
agenții comerciale permanente

Analizând proiectul de **Lege privind agenții comerciale permanente**, transmis de Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr.59 din 03.04.2002,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 și art.48(2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele observații și propuneri:

I. Observații generale

1. Proiectul de lege are ca obiect reglementarea raporturilor dintre agenții comerciale permanente și comitenții acestora.

Prin obiect și conținutul reglementării, proiectul de lege face parte din categoria legilor ordinare.

2. Din punct de vedere al reglementărilor comunitare în domeniu, precizăm că reglementarea de bază o constituie **Directiva nr.86/653/CEE** a Consiliului referitoare la coordonarea legislației Statelor membre privitoare la agenții comerciale independente.

Această Directivă comunitară a fost avută în vedere de către inițiator, la elaborarea proiectului, așa după cum reiese și din Expunerea de Motive și din Tabelul de concordanță anexat, urmărindu-se astfel, alinierea legislației românești la exigențele europene în materie, în respectul obiectivelor stabilite de Guvern conform Programului Național de Aderare a României la Uniunea Europeană. Din analiza comparativă a proiectului

de lege, în raport cu dispozițiile Directivei nr.86/653/CEE, a rezultat că inițiatorul a preluat cvasi-integral normele actului juridic comunitar, realizând totodată, o adaptare a **contractului de agenție** la realitățile juridice românești, în limitele permise de Directivă. Mai mult, în contextul unor dispoziții din proiectul supus analizei, sfera de reglementare se constată că este cu mult mai largă decât cadrul oferit de directivă. Astfel, în cuprinsul cap. I din proiect, **obiectul contractului de agenție** excede celui comunitar, extinzând sfera de aplicare dincolo de negocierea vânzării și cumpărării **bunurilor** (mărfurilor) la negocierea și încheierea **afacerilor** de către agent în numele și pe seama comitentului, deci inclusiv a **serviciilor**.

Din punct de vedere strict formal, credem că ar fi fost benefică o mai bună definiție a unor termeni, precum **regiunea** ori a unor **sintagme** de genul, “într-un termen rezonabil”, care în opinia noastră, sunt lăsate la latitudinea statelor în vederea explicitării și stabilirii lor concrete.

3. Menționăm că instituția juridică a contractului de agenție nu este nouă, ci a fost creată în țările în care este consacrat sistemul de *common law*, țări în care nu sunt reglementate contractul de mandat și contractul de comision. În aceste țări, agenții comerciale sunt intermediari independenți, care poartă denumiri diferite, în funcție de activitatea desfășurată: *factor*, *mercantile agent*, *broker*, dar sunt supuși, fără excepție, aceluiași regim juridic.

Agenții comerciale se pot specializa în tratarea operațiunilor comerciale dintr-un anumit sector de activitate sau profesional, precum agenții de schimb, de asigurare, de navlosire, de bursă.

Astfel, agentul de navlosire este comerciantul numit de importatori sau exportatori în vederea procurării spațiilor necesare încărcării mărfurilor pe navele maritime ori fluviale, dar fără a folosi în acest scop un curtier maritim.

Curtierul (brokerul) este intermediarul care prestează servicii clientului său în scopul negocierii și încheierii contractului de transport și de închiriere a navelor, în schimbul plății unui comision. De regulă, brokerul realizează punerea în legătură a viitorilor comercianți dar, uneori, este autorizat în mod expres, în scris, să acționeze în numele clientului său. De asemenea, sunt situații în care el este autorizat de unul sau de ambii parteneri să semneze chiar și contractul de navlosire, dar în această situație are obligația de a face mențiunea că acționează în calitate sa de agent comercial.

Cât privește operațiunile bursiere, în acest domeniu agenții comerciale sunt: brokerul (curtierul), comisionarul (pentru casele de

comision) și jobberul. Agentul de bursă este intermediarul care pregătește la bursele de mărfuri și de valori tranzacțiile care se realizează acolo, dar fără a fi îndreptățit să angajeze el însuși, direct, părțile pe care le reprezintă.

În Franța, statutul agenților comerciali este reglementat prin Decretul din 23 septembrie 1958.

II. Observații de fond și de tehnică legislativă

1. La titlu, sintagma “agenți comerciali permanenți” contravine formulării utilizate de Directiva 86/653/CEE din 18 decembrie 1986, și anume “agenți comerciali **independenți**” (“*agents commerciaux independants*”, “*self-employed commercial agents*”). De altfel, utilizarea atributului “permanenți” ca determinativ al sintagmei “agenți comerciali” se contrazice cu art.18 din proiect, potrivit căruia contractul de agenție se încheie pe o perioadă **determinată** sau nedeterminată. Pentru a nu se confunda agenții comerciali cu auxiliarii de comerț, propunem să se efectueze cuvenita rectificare atât în titlu cât și în alin.(1) și alin.(2) ale art.1.

2. La art.1 alin.(1), exprimarea este eliptică, fiind necesară completarea textului după cuvântul “raporturilor” cu atributul “juridice”.

La alin.(2), precizăm că deși se prevede că în cuprinsul proiectului de lege sintagma “agent comercial permanent” va fi utilizată în formă prescurtată: “agent”, în art.2 alin.(1) lit.c) și alin.(2), precum și în art.6 alin.(1), art.13 lit.b) și art.23 lit.a) se utilizează sintagma “agent comercial”. Pentru unitate de formulare în cuprinsul proiectului de lege, propunem utilizarea doar a cuvântului “agent”. Totodată, pentru un spor de rigoare normativă, sugerăm înlocuirea cuvântului “statornic” cu “regulat”. De asemenea, având în vedere că norma dispozitivă a alin.(2) conține o exprimare cacofonică (“... juridică care ...”) precum și faptul că doctrina și practica sunt unanime în calificarea agentului ca fiind comerciant, propunem reformularea normei dispozitive a alin.(2) în partea finală, astfel:

“... se înțelege comerciantul, persoană fizică sau juridică, în calitate de intermediar independent, care este împuternicit, în mod regulat: “

La alin.(2) lit.a), recomandăm înlocuirea cuvântului “afaceri” cu sintagma “contracte/operațiuni comerciale”, pentru o exprimare

conformă cu terminologia dreptului comercial. Aceeași recomandare o formulăm și pentru lit.b).

3. La art.3 alin.(1), propunem înlocuirea sintagmei “în contul său” cu “pe contul său”, pentru a evita confuzia cu operațiunea de contrapartidă.

La alin.(3), norma conține o dublă negație. Pentru evitarea acestei situații, propunem reformularea textului, astfel:

“(3) Agentul poate primi însărcinarea de a negocia sau încheia, în regiunea determinată prin contract, operațiuni pentru mai mulți comitenți concurenți, numai dacă în contract nu este stipulată o dispoziție contrară”.

4. La art.4 alin.(3), nu se înțelege cui se aplică nulitatea relativă parțială. Sugerăm de aceea, următoarea formulare:

“Clauza de neconcurență se aplică doar pentru regiunea geografică sau grupul de persoane și regiunea geografică la care se referă contractul de agenție și doar pentru bunurile și serviciile în legătură cu care agentul este împuternicit să negocieze și să încheie operațiuni; orice extensiune a acesteia este anulabilă la cererea agentului comercial independent”.

5. La art.5 alin.(2), pentru corelare, în plan terminologic, cu norma de la alin.(1), propunem înlocuirea cuvântului “însărcinărilor” prin “împuternicirilor”.

6. La art.6 alin.(1), prevederea că “în raporturile cu agentul comercial, comitentul este obligat să acționeze cu bună credință și cu **diligența unui profesionist**” este greșită, de vreme ce comitentul nu este întotdeauna un profesionist. De altfel, nici Directiva 86/653/CEE din 18 decembrie 1986 nu prevede această obligație. Propunem reformularea textului în partea finală, astfel: “este obligat să acționeze cu diligență și cu bună-credință”.

La alin.(2) lit.a), pentru un spor de rigoare normativă, propunem înlocuirea sintagmei “exercitarea atribuțiilor” cu “executarea împuternicirii”.

7. La art.8, considerăm că textul este inutil, deoarece agentul comercial independent nu este un comisionar, astfel încât în această etapă - a executării contractului între comitent și terț – agentul a ieșit definitiv din scenă. Propunem eliminarea art.8 deoarece este superfluu și, totodată, pentru a evita confuzia cu contractul de comision.

9. La art.10 alin.(2), pentru identitate de exprimare cu textul din Directiva 86/653/CEE, propunem înlocuirea cuvântului “elementele” cu “aspectele”.

10. La art.15 alin.(1) lit.a), sugerăm eliminarea caracterului nedeterminat al terțului, care în acest caz nu este un *penitus extraneus*, ci un *ayant-cause*. Astfel, textul lit.a) va fi:

“a) comitentul își execută obligațiile contractuale față de **terța** persoană”.

11. Potrivit Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, invocarea în text a unui alineat se realizează prin scrierea cuvântului sub formă abreviată “alin ... “. De aceea, la articolul 16 alin.(1), sugerăm înlocuirea expresiei “alineatului (2) din art.15” prin “art.15 alin. (2)”.

Această observație este valabilă și pentru art.9, art.16 alin.(4), art.17 alin.(5), art.20 alin.(6), art.22 alin.(5) și art.24.

12. La art.16, având în vedere că este vorba de o obligație comercială, propunem ca la alin.(1) să fie inserată o normă privind eligibilitatea, după modelul din Directivă, astfel:

“Comisionul trebuie plătit cel mai târziu în ultima zi a lunii care urmează trimestrului în cursul căruia acesta a luat naștere “.

La alin.(2), pentru un spor de rigoare normativă, recomandăm reformularea textului, astfel:

“(2) Dreptul la comision nu se stinge decât dacă și în măsura în care în operațiunea încheiată între comitent și terța persoană nu se execută, iar această neexecutare nu este datorată unor circumstanțe imputabile comitentului”.

La alin.(3), pentru evitarea unor confuzii, este necesară înlocuirea cuvântului “procent”, care de fapt desemnează 1%, cu “o cotă”.

13. La art.18, pentru a nu se înțelege că trebuie obligatoriu probat contractul de agenție și având în vedere că forma scrisă a contractului este *ad probationem*, recomandăm înlocuirea sintagmei “trebuie să fie dovedit” cu “**poate fi probat numai**”.

14. La art.20 alin.(4), pentru că, potrivit art.20 alin.(5), termenul de preaviz de 1 an este minim, sugerăm inserarea cuvântului “minim” după “termenul”.

La alin.(5), precizăm că exprimarea “prevăzute mai sus” nu este specifică limbajului juridic normativ, urmând să fie înlocuită printr-o

normă de trimitere la alineatele care stabilesc termenele de preaviz, în următoarea redactare: “prevăzute la alin.(3) și (4)”. Pentru aceleași considerente, la alin.(8) propunem înlocuirea cuvintelor “Prezentul articol” cu expresia “Prevederile alin. (1)-(7)”.

La alin.(6), pentru uniformitate în redactarea actului normativ, propunem inserarea cuvintelor “de agenție” după cuvântul “contractul”.

15. La art.21 alin.(1), pentru exprimarea riguroasă a ipotezei juridice, având în vedere că nu încălcarea, ci culpa este gravă, adică una dintre formele culpei consacrată legal și doctrinar (*culpa lata*) este necesară înlocuirea sintagmei “neîndepliniri culpabile grave” cu “neîndepliniri **din culpă gravă**”. Aceeași observație o formulăm și pentru art.23 lit.a).

16. La art.22 alin.(3), pentru a respecta exigențele de tehnică legislativă în ceea ce privește normele de trimitere, propunem eliminarea adjectivului “acestei” și precizarea alineatului care reglementează acordarea indemnizației, în următoarea redactare: “indemnizației prevăzută la alin. (1) ...”.

PREȘEDINTE

Dragoș ILIESCU

București
Nr.450/4.04.2002